

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра фінансів та економічної безпеки

07-03-352М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних завдань та самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Ціноутворення»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою
«Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-методичною
радою з якості ННІ економіки та
менеджменту
Протокол № 10 від 17 червня 2025 р.

Рівне – 2025

Методичні вказівки до виконання практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Ціноутворення» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» денної та заочної форм навчання. [Електронне видання] / Шило Ж. С. – Рівне : НУВГП, 2025. – 22 с.

Укладачка: Шило Ж. С., к.е.н., доцентка кафедри фінансів та економічної безпеки.

Відповідальний за випуск: Мельник Л. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів та економічної безпеки.

Керівниця групи забезпечення: Кондрацька Н. М., к.е.н., доцентка, кафедри фінансів та економічної безпеки.

Повторне видання. Попередня версія – шифр 06-03-271М

ЗМІСТ

1. Загальні рекомендації щодо вивчення навчальної компоненти.....	3
2. Перелік тем та плани проведення практичних занять.....	4
3. Задачі для вирішення.....	6
4. Рекомендації щодо вирішення практичних завдань.....	12
5. Перелік рефератів.....	18
6. Питання для самостійного розгляду.....	20
7. Список рекомендованої літератури.....	21

© Ж. С. Шило, 2025
© НУВГП, 2025

1. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ КОМПОНЕНТИ

Розроблені методичні вказівки передбачені для допомоги у підготовці до лекційних та практичних занять з навчальної компоненти «Ціноутворення» здобувачам вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» денної та заочної форм навчання.

Навчальний компонент включає: вивчення основних понять, категорій та методологій ціноутворення в різних галузях народного господарства, набуття практичних навичок розв'язання конкретних ситуацій і завдань функціонування ринкових цін, формування роздрібних цін на товари народного споживання та компетенцій щодо пошуку шляхів регулювання цін на товари та послуги в умовах економічної невизначеності.

В результаті вивчення навчальної компоненти здобувачі повинні оволодіти термінологією та найважливішими поняттями щодо ціноутворення в різних галузях народного господарства, принципами формування цін та механізмом функціонування ринкових цін, розробкою кошторисної документації, а також методиками розрахунку договірної ціни на будівництво, тарифів на послуги водного господарства та здійснення калькуляції вартості матеріалів в умовах сталого розвитку та євроінтеграційних процесів.

В наведеній методичній розробці представлені завдання до виконання самостійної роботи, проведення практичних занять за окремими розділами курсу, методика їх вирішення, перелік рекомендованої літератури, теми рефератів та питання для самостійного розгляду.

Навчальна компонента «Ціноутворення» базується на знаннях таких дисциплін: «Фінанси», «Ринок фінансових послуг», «Економічний аналіз», «Гроші та кредит», які створюють методологічне підґрунтя для опанування положень вказаної дисципліни, а отриманні навички будуть використані при написанні курсових та магістерських робіт в частині оцінювання методичних підходів до визначення цінової політики та стратегії на продукцію в різних галузях народного господарства та на світовому рівні.

Навчальна компонента складається з двох змістових модулів:

1. Теоретичні основи визначення ціни, її структури та цінової політики держави.

2. Характеристика методології ціноутворення в різних галузях народного господарства.

Для досягнення цілей та завдань курсу здобувачам вищої освіти потрібно вчасно та якісно виконати завдання для самостійної роботи та здати проміжні модульні контролі знань.

Модульний контроль вважається складеним, якщо студент отримав не менше 60 балів. Дисципліна закінчується заліком, тому результати складання модульних контролів можуть зараховуватись як підсумковий контроль.

2. ПЕРЕЛІК ТЕМ ТА ПЛАНИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. ЦІНОУТВОРЕННЯ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

1. Поняття про ціну.
2. Функції ціни.
3. Класифікаційні ознаки цін в Україні.
4. Принципи ціноутворення.
5. Методи ціноутворення.

Література: 1, 5, 10, 14.

ТЕМА 2. ЦІНОВА ПОЛІТИКА ТА ЦІНОВА СТРАТЕГІЯ

1. Політика цін у загальній стратегії підприємства.
2. Цілі ціноутворення.
3. Методика розрахунку оптового рівня цін.
4. Цінова дискримінація.

Література: 3, 7, 9, 10.

ТЕМА 3. РЕГУЛЮВАННЯ ЦІН ТА КОНТРОЛЬ ЗА НИМИ

1. Регулювання цін.
2. Державне регулювання цін.
3. Монопольне регулювання цін.
4. Вплив конкуренції на ціни.

5. Контроль за цінами.

Література: 4, 9, 10, 12.

ТЕМА 4. ЦІНОУТВОРЕННЯ НА СВІТОВОМУ РИНКУ

1. Поняття світової ціни.

2. Особливості формування цін на експортну та імпорتنу продукцію.

3. Врахування в цінах умов доставки (Incoterms).

Література: 1, 5, 8, 14.

ТЕМА 5. ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ПРОДУКЦІЮ ПРОМИСЛОВОСТІ

1. Види оптових цін та їх класифікація.

2. Підходи до встановлення цін на промислову продукцію.

3. Акцизний податок, як структурний елемент оптово-відпускної ціни.

4. Податок на додану вартість.

Література: 1, 5, 8, 10, 11.

ТЕМА 6. ЦІНОУТВОРЕННЯ У БУДІВНИЦТВІ

1. Специфіка визначення цін на будівельну продукцію.

2. Ціноутворення у будівництві в умовах ринкових відносин.

3. Кошторисна вартість будівництва об'єктів.

4. Основні види кошторисних нормативів.

5. Кошторисна вартість.

6. Договірна ціна у будівництві.

Література: 1, 2, 4, 10.

ТЕМА 7. ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ПРОДУКЦІЮ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

1. Особливості ціноутворення на сільськогосподарську продукцію.

2. Закупівельні ціни на сільськогосподарську продукцію.

3. Ціни на сільськогосподарську продукцію в період встановлення

ринкових відносин.

Література: 2, 5, 9, 11.

ТЕМА 8. ЦІНОВА ПОЛІТИКА В БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ

1. Сутність цінової політики банку.
2. Розробка цінової політики банку.
3. Методи ціноутворення в банківській діяльності.

Література: 3, 5, 6, 7, 14.

3. ЗАДАЧІ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ

Задача

Визначити оптову ціну та відпускну оптову ціну виробу, якщо:

- Виробнича собівартість виробу – 20000 грн.;
- Операційні витрати – 5000 грн.;
- Рентабельність виробництва – 15 %;

Виріб не є підакцизним.

Задача

Визначити оптово-посередницьку ціну, якщо постачальницько-збутова націнка складає – 40 %, а оптова ціна виробу – 7500 грн.

Задача

Визначити оптово-посередницьку ціну виробу, якщо:

- Повні витрати – 120000 грн.;
- Рівень рентабельності підприємства – 25 %;
- Постачальницько-збутова націнка – 15%.

Задача

Визначити роздрібну ціну товару, якщо:

- Відпускна оптова ціна – 600 грн.;
- Постачальницько-збутова націнка 40 %;
- Торгова націнка – 40 %.

Задача

Визначити відпускну оптову ціну підакцизних товарів А, Б, В, якщо рентабельність – 21 %, ставки акцизного податку: для А – 15 %, Б – 10 %, В – 15 %. Собівартість відповідно становить: 151,0; 130,5; 204,5 (грн.).

Задача

Визначити відпускну оптову ціну підакцизного товару, якщо:

- Повні витрати на його виготовлення – 1000 грн.;
- Рентабельність виробництва – 20 %;
- Ставка акцизного податку – 55 %.

Задача

Застосовуючи затратний метод ціноутворення визначити ціну виробу, якщо відомі такі витрати:

- Матеріали – 20000 грн.;
- Комплектуючі вироби – 10000 грн.;
- Основна заробітна плата – 12000 грн.;
- Додаткова заробітна плата – 10 % від основної заробітної плати;
- Загальновиробничі витрати – 30% від основної заробітної плати;
- Адміністративні витрати – 70 % від основної заробітної плати;
- Витрати на збут – 30 % від виробничої собівартості;
- Рентабельність – 20 %.

Задача

Визначити ціну комбайна з навісним обладнанням А і Б, використовуючи агрегатний метод ціноутворення в модифікованій формі, якщо відомі такі витрати:

- Повні витрати для виготовлення комбайна – 300000 грн.;
- Ціна навісного обладнання А – 12000 грн.;
- Ціна навісного обладнання Б – 8500 грн.;
- Рентабельність – 25 %.

Задача

На підставі наведеної інформації базових підприємств, які відібрані для моніторингу цін, визначити середню ціну чотирьох продовольчих товарів на дату моніторингу.

№ з/п	Назви продуктів, на які проводиться моніторинг цін	Літа	Арсен	Еко-маркет
1	Масло, макс./мін. ціна, грн./кг.	200,00/210,00	220,00/240,0	240,0/239,5
2.	Яйця курячі, макс./мін. ціна, грн./дес.	63,45/63,30	63,30/63,20	63,40/63,3

Задача

Є такі дані про ціну товару на початок кожного місяця (гр. од. за 1 кг.): січень — 62; лютий — 64; квітень — 61; травень — 66; липень — 70. Визначити середню ціну товару за півріччя.

Задача

Визначити середню ціну суміші цукерок, якщо відомо, що ціна сорту А — 60 грн., а його питома вага у вартості суміші становила 10%; сорту Б — 70 грн., його питома вага — 30%; сорту В — 80 грн., питома вага — 40%; сорту С — 90 грн., питома вага — 20%.

Задача

Річне виробництво продукції 250000 шт., ціна одиниці продукції 19,50 грн., змінні витрати 22,30 грн. Підприємство планує підвищити ціну до 23 грн. Визначити беззбитковий обсяг продажу.

Задача

Собівартість одиниці продукції 26 грн., роздрібна ціна з ПДВ 60 грн. Торгівельна надбавка 12 грн. Визначити суму прибутку та рентабельність продукції підприємства-виробника

Задача

Визначити відпускну оптову ціну підакцизного товару, якщо:

- Повні витрати на його виготовлення – 9500 грн.;
- Рентабельність виробництва – 20 %;
- Ставка акцизного податку – 25 %.

Задача

Собівартість одиниці продукції 650 грн., роздрібна ціна з ПДВ 160 грн. Торгівельна надбавка 190 грн. Визначити суму прибутку та рентабельність продукції підприємства-виробника.

Задача

Річне виробництво продукції 2500 шт., ціна одиниці продукції 360 грн., змінні витрати 20,30 грн. Підприємство планує знизити ціну до 33 грн. Визначити беззбитковий обсяг продажу.

Задача

На підставі наведеної інформації визначити за витратною методикою проект вільної гуртової відпускну ціни на ковбасу.

Умови	Значення
Гуртова ціна підприємства-виробника, грн.	253,40
Плановий рівень рентабельності ковбаси, %	110,5
Торговельна націнка, %	20,0

Задача

На підставі наведеної інформації визначити суму операційного прибутку, міститься у гуртовій відпускну ціні ковбаси, виробленої м'ясопереробним підприємством.

Умови	Значення
1. Виробнича собівартість ковбаси, грн.	188,40
1.1. Собівартість сировини, грн.	166,80
2. Гуртова відпускну ціна ковбаси, грн.	212,60
3. Операційні витрати, грн.	20,40

3.1. Витрати на збут, % до операційних витрат	35,0
4. Торговельна націнка фірмової торгівлі м'ясопереробного підприємства, %	20,0

Задача

Відомі такі дані про діяльність меблевої фабрики:

1. Собівартість реалізованої продукції – 928 тис. грн.
в т.ч. витрати на сировину, матеріали, паливо, інші матеріальні цінності та послуги (з ПДВ) – 360 тис. грн.
2. Придбано і введено в експлуатацію основних засобів вартістю (без ПДВ) – 42 тис. грн.
3. Підприємство працювало прибутково, рівень рентабельності – 15%.

Визначити суму ПДВ, яку меблева фабрика має сплатити.

Задача

Визначити кошторисну вартість будівництва жилого будинку (з ПДВ), якщо кошторисна вартість будівельних робіт становить 15741,368 тис. грн., кошторисна вартість монтажних робіт – 1525,578 тис. грн., кошторисна вартість устаткування, меблів та інвентарю – 1383,204 тис. грн., інші витрати – 6209,973 тис. грн.

Задача

Якою буде договірна ціна на будівництво жилого будинку, якщо:

- вартість будівельних робіт (без ПДВ) – 7595,361 тис. грн.;
- вартість монтажних робіт (без ПДВ) – 1520,867 тис. грн.;
- вартість інших витрат (без ПДВ) – 4055,789 тис. грн.
- крім цього, до інших витрат відносяться податки, збори та обов'язкові платежі (крім ПДВ) – 4,013 тис. грн.

Задача

На підставі наведеної інформації агрофірми визначити базову закупівельну ціну за 1 тону сільськогосподарської продукції.

Показники	Буряк
Планова виробнича собівартість продукції за місцем виробництва, грн.	340,0
Планові операційні витрати, грн.	35,0
Плановий операційний прибуток, %	8,0
Торговельна націнка, %	20,0

Задача

На підставі наведеної інформації сільськогосподарського підприємства визначити базову закупівельну ціну на продукцію.

Показники	Часник
Роздрібна ціна, за якою роздрібна торгівля реалізує продукцію, грн./кг.	23,4
Планова виробнича собівартість, грн./кг.	21,10
Планові операційні витрати, %	24,00
Плановий операційний прибуток, %	12
Транспортно-заготівельні витрати з доставляння продукції до овочесховищ, % до базової закупівельної ціни без ПДВ	26,0
Транспортно-заготівельні витрати з доставляння продукції до торговельної мережі, % до базової закупівельної ціни без ПДВ	11,0

Задача

Розрахувати, як вплине перехід банку на гнучке ціноутворення на його прибуток.

Відомо, що банк пропонував свій продукт (платіжні картки) за ціною (вартість обслуговування в рік) 100 грн. Після проведення опитування серед наявних і потенційних клієнтів, керівництво банку прийняло рішення з приводу сегментування клієнтської бази і відповідно впровадження окремих карткових продуктів для кожної групи. При виконанні завдання необхідно враховувати, що продукти більш високого рівня надають ряд переваг клієнтам банку: одержання додаткових знижок, а найбільш престижні продукти – можливість одержання позички за платіжною картою. Результат необхідно зобразити графічно.

Задача

На підставі наступних даних:

- загальні витрати на надання позички – 16 000 грн.;
- коефіцієнт ризику за даною позичкою – 5%;
- коефіцієнт достатності капіталу (Кд) – 8%;
- необхідна рентабельність капіталу (ROE) – 12%;
- розмір кредитних вкладень – 150 тис. грн.;
- чистий кредитний ризик складає 40% від валового ризику, необхідно визначити процентну ставку, за якою позичка може бути запропонована клієнтові, виходячи з цільової рентабельності капіталу.

4. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИРІШЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Функція попиту – це залежність обсягу попиту на товар А від чинників, які його визначають. Вона може бути подана у вигляді:

$$QDA = f (PA, PB, PC, ..., D, M, ...),$$

де QDA – обсяг попиту на товар А;

PA – ціна на товар А;

PB, PC – ціни на товари-замінювачі В,С і т.ін.;

D – дохід споживача;

M – мода на товар, рівень смаку, переваги тощо.

Функція пропозиції визначає залежність обсягу пропозиції від чинників, які його визначають:

$$QSA = \varphi (PA, PB, PC, ..., K, L, T, ...),$$

де QSA – обсяг пропозиції на товар А;

PA – ціна на товар А;

PB, PC – ціни на товари-замінювачі В,С і т.ін.;

K, L, T – такі фактори, як технічна й технологічна озброєність виробництва, наявність та розмір податків чи дотацій тощо.

Метод беззбитковості для визначення ціни й обсягу продажів (обсягу виробництва продукції та її реалізації) ґрунтується на аналізі виробничих витрат:

$$B = BP + B3M OD \times Q,$$

де В – повні витрати підприємства на виробництво продукції;

ВР – постійні витрати на весь обсяг випуску продукції, які не залежать від його обсягу;

ВЗМ ОД – змінні витрати на одиницю кількості продукції, котра виробляється;

Q– обсяг продукції, що виробляється.

Прибуток визначається як різниця між доходом від продажів продукції (Д) і повними витратами:

$$(B) P = D - B.$$

Дохід від продажів продукції визначається множенням кількості виробленої (і реалізованої) продукції на ціну одиниці вимірювання продукції:

$$D = Q \times P.$$

Таким чином, *прибуток визначиться за формулою:*

$$P = D - B = P \times Q - (BP + B3M OD \times Q).$$

У цій формулі ВР та ВЗМ ОД є величини незмінні, і розмір прибутку залежить від обсягу випуску продукції й ціни одиниці вимірювання продукції.

Кошторисна вартість будівництва (будови) складається з кошторисної вартості будівельних робіт, вартості устаткування (що монтується чи не монтується), меблів, інвентарю та інших витрат:

$$KBUD-BA = KBUD.P. + KUST. + KIH.,$$

де KBUD-BA – кошторисна вартість будівництва (будови), грн.;

KBUD.P. – кошторисна вартість будівельних робіт, грн.;

KUST – вартість устаткування, що монтується чи не монтується, меблів, інвентарю, грн.;

KIH. – вартість інших витрат, грн.

Склад кошторисної вартості будівельних робіт визначається за формулою:

$$KBPR = PB + ZBV,$$

де PB – прямі витрати;

ZBV – загальновиробничі витрати.

Відпускна ціна гуртової організації – ціна, за якою збутова постачальницька організація (гуртовик-посередник) продає продукцію підприємствам-споживачам. Ця ціна більше тягнє до сфери обігу, а не виробництва, і включає, крім ціни закупівлі, посередницьку (збутову) маржу і ПДВ посередника. Посередницька маржа призначена для того, щоб компенсувати витрати посередника і забезпечити йому прибуток.

У загальному вигляді виручка від реалізації продукції є сумою всіх витрат (постійні плюс змінні), а також прибутку підприємства, який воно чекає одержати в разі реалізації заданого об'єму продажів:

$$B = \text{Пост} + 3M + \text{Пр} ,$$

де B – виручка від реалізації продукції, грн.;

Пост – величина постійних витрат за певний період часу, грн.;

$3M$ – загальні змінні витрати, грн.;

Пр – величина одержаного прибутку підприємством, грн.

Ціна придбання товару (Цп), що ввозиться в країну, складається з таких елементів:

$$Цп = MB + M + A + \text{ПДВ} + M3 ,$$

де $M3$ — митні збори, грн.

Ціна капіталу корпорації розраховується за формулою:

$$ЦК = \frac{ЧП + ПК}{BK_c} ,$$

де BK_c - ціна капіталу;

$ЧП$ - чистий прибуток

$ПК$ – відсотки за користування позиковими джерелами.

2. Модель визначення вартості власного капіталу.

Вартість власного капіталу – це грошовий дохід, що хочуть одержати власники звичайних акцій.

А) Модель прогнозовано росту дивідендів:

Розрахунок вартості власного капіталу визначається за формулою:

$$K_e = \frac{D_1}{P + D},$$

де K_e – вартість власного капіталу;

P - ринкова ціна однієї акції;

D_1 – дивіденд за перший рік реалізації інвестиційного проекту;

D - прогнозований щорічний ріст дивідендів.

Б) Цінова модель капітальних активів.

Використання її найбільш поширено в умовах стабільної ринкової економіки при наявності великого числа даних, що характеризують прибутковість роботи підприємства.

Розрахункова формула має вигляд:

$$K_d = \frac{K_p}{(K_m - K_p) \cdot \epsilon},$$

де K_p – показник прибутковості для безризикового вкладання капіталу;

K_m – середній по ринку показник прибутковості;

ϵ - фактор ризику.

Д) середньозважена вартість капіталу.

Вона являє собою середнє з вартостей окремих компонентів, в залежності від їх частки в загальній структурі капіталу.

Розрахунок зваженої середньої вартості капіталу здійснюється за формулою:

$$WACC = W_d \cdot K_d \cdot (1 - T) + W_p \cdot K_p + W_e \cdot K_e,$$

де W_d, W_p, W_e - відповідно частки позикових коштів, привілейованих акцій, власного капіталу;

K_d, K_p, K_e - вартість відповідних частин капіталу;

T - ставка податку на прибуток.

Е) Гранична вартість капіталу.

Визначається як вартість залучених нових фінансових ресурсів при виводженні структури капіталу.

Гранична вартість капіталу зростає від повного зростання капіталу.

$$ГБК = \frac{WACC}{K},$$

де $WACC$ - приріст середньозваженої вартості капіталу;

K - приріст суми капіталу, що додатково залучається підприємством.

Вітчизняна література виділяє два показники для оцінювання ефективності капітальних вкладень:

- коефіцієнт ефективності (E);

- період окупності (Π_O), обернений до коефіцієнта ефективності.

Формули розрахунку яких наступні:

$$E = \frac{\Pi}{K},$$

$$\Pi_O = \frac{K}{\Pi},$$

де Π - середньорічна сума прибутку в період експлуатації об'єктів інвестування;

K - сума капітальних вкладень у ці об'єкти.

Чистий приведений дохід (ЧПД) - це абсолютна сума ефекту від здійснення інвестицій, тобто це різниця між сумою грошових

надходжень, що виникають внаслідок реалізації інвестиційного проекту і дисконтованих до поточної вартості та сумою дисконтованих всіх затрат, що необхідні для реалізації інвестиційного проекту.

ЧПД розраховують за формулою:

$$ЧПД = \sum_{t=1}^n \frac{ГП_t}{(1+\partial)^t} - \sum_{t=0}^n \frac{I_t}{(1+\partial)^t}$$

де I_t - початкові інвестиції;

$ГП_t$ - грошові потоки в році, що будуть отримані завдяки інвестиціям;

∂ - ставка дисконтування;

t - кількість років з моменту вкладання інвестиції.

Індекс дохідності – це відносний показник, що характеризує ефективність інвестицій. Він визначається відношенням суми грошового потоку, який приведений до теперішньої вартості, до суми вкладених коштів:

$$ID = \sum_{t=1}^n \frac{ГП_t}{(1+\partial)^t} \div \sum_{t=0}^n \frac{I_t}{(1+\partial)^t}$$

де ID - індекс дохідності;

$ГП_t$ - сума грошового потоку в теперішній вартості;

I_t - сума інвестицій у даний проект.

t - кількість років з моменту вкладання інвестиції.

Період окупності – показує, за який час вкладені кошти повернуться до інвесторів:

$$П_0 = \frac{I}{ГП_c},$$

де I – загальна сума інвестицій у теперішній вартості;

$ГП_c$ – середньорічна сума грошового потоку в теперішній вартості.

Коефіцієнт рентабельності розраховується за формулою:

$$PI = \frac{ЧПД}{I},$$

де PI – коефіцієнт рентабельності інвестиційного проекту;

$ЧПД$ – величина чистого приведеного доходу за період експлуатації проекту;

I – сума інвестиційних витрат на реалізацію інвестиційного проекту, яка приведена до поточної вартості;

$$PI = \frac{ЧП}{I},$$

$ЧП$ – чистий прибуток від інвестиційного проекту.

Внутрішня норма прибутковості ($ВНП$) або внутрішній коефіцієнт окупності інвестицій представляє собою рівень окупності засобів, що спрямовані на інвестування і близькі за своєю природою до різного роду процентних ставок.

$ВНП$ знаходять, прирівнюючи $ЧПД$ до нуля.

$$ЧПД = \sum_{t=1}^n \frac{ГП_t}{(1+\partial)^t} - \sum_{t=0}^n \frac{I_t}{(1+\partial)^t} = 0$$

5. ПЕРЕЛІК РЕФЕРАТИВ

1. Місце ціни в системі економічних категорій.
2. Система цін і ознаки покладені в її основу.
3. Функції та принципи ціноутворення.
4. Сучасні теорії ціноутворення.
5. Ціноутворення, його суть та характеристика.
6. Види цін та їх характеристика.
7. Модифікація цін.
8. Державне регулювання ціноутворення в Україні.
9. Форми і методи державного регулювання цін.
10. Практика державного регулювання цін у деяких країнах світу.
11. Теоретичні основи ціни.
12. Класичні погляди на ціну та вартість товару.
13. Цінова стратегія підприємства та фактори, що на неї впливають.

14. Характеристика основних методів маркетингового ціноутворення.
15. Витратні методи ціноутворення.
16. Витрати підприємства як основа формування ціни.
17. Методи встановлення та регулювання цін на підприємстві.
18. Формування цінової стратегії підприємства.
19. Регулювання та пристосування ціни.
20. Торгові знижки та надбавки, їх характеристика.
21. Особливості застосування торгових знижок та надбавок в різних галузях народного господарства.
22. Умови зовнішньоторговельного контракту.
23. Управління контрактною діяльністю.
24. Практика ведення комерційних переговорів.
25. Транспортне забезпечення зовнішньої торгівлі.
26. Характеристика базисних умов поставки товарів у зовнішній торгівлі.
27. Особливості визначення митної вартості товарів із застосуванням умов «Інкотермс».
28. Митна політика інших держав.
29. Цінова стратегія фірм на зовнішньому ринку.
30. Ціни зовнішньоторгових контрактів і методика їх розрахунку.
31. Механізм розрахунків у зовнішньоторговельних операціях.
32. Організація діяльності товарних ринків.
33. Фундаментальний аналіз біржових цін.
34. Особливості діяльності аграрної біржі в Україні.
35. Відпускні, оптові та роздрібні ціни.
36. Тарифи та умови їх застосування.
37. Формування цін на підакцизні товари.
38. Порядок встановлення та регулювання тарифів.
39. Складові елементи оптової ціни виробника.
40. Монопольні ціни.
41. Олігополістичні цінові війни.
42. Залежність ціноутворення від структури ринку та конкуренції.
43. Вплив життєвого циклу товару на процес ціноутворення.
44. Ціноутворення у різних фазах життєвого циклу товару.
45. Проблеми та шляхи вдосконалення ціноутворення в Україні.
46. Ціноутворення в банківській сфері в умовах євроінтеграції.
47. Методики формування світових цін на продукцію для експорту товарів.

6. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО РОЗГЛЯДУ

1. Ціноутворення як ключовий елемент ринкової економіки.
2. Концепції ціноутворення в економічній теорії та в теорії маркетингу.
3. Вплив попиту та пропозиції на формування ринкових цін.
4. Конкуренція і монополія як чинники ціноутворення.
5. Ринковий попит та його еластичність.
6. Чинники, які впливають на цінову еластичність.
7. Еластичність пропозиції.
8. Система цін і ознаки, покладені в її основу.
9. Основні види цін.
10. Функції ціни.
11. Склад і структура ціни.
12. Витрати та їхня роль у формуванні ціни.
13. Визначення розміру прибутку в ціні.
14. Формування в ціні товарних податків.
15. Посередницькі надбавки (знижки) в ціні.
16. Витратні методи ціноутворення.
17. Методи, що спираються на попит.
18. Методи з орієнтацією на конкуренцію.
19. Економетричні (нормативно-параметричні) методи ціноутворення.
20. Специфіка ціноутворення на міжнародних ринках.
21. Види зовнішньоторговельних цін.
22. Міжнародні правила торгівлі.
23. Встановлення цін на експортно-імпортну продукцію.
24. Цінова політика та аналіз умов беззбитковості.
25. Цінова стратегія підприємства.
26. Система цінових знижок.
27. Цілі та методи державного регулювання цін.
28. Вплив державного регулювання цін на економічні процеси.
29. Фактори впливу на процес формування та рівень цін у галузі.
30. Ціноутворення в промисловості.
31. Ціноутворення у будівництві.
32. Характеристика сфери послуг.
33. Особливості ціноутворення у сфері послуг.
34. Транспортні тарифи.
35. Ціноутворення на туристичні послуги.

36. Ціноутворення на медичні послуги.
36. Ціноутворення в банківській сфері.
37. Ціноутворення у сільському господарстві.
38. Ціноутворення в умовах сталого розвитку.

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Березін О. В., Карпенко Ю. В. Управління ціноутворенням : навч. посіб. К. : Університетська книга, 2023. 176 с.
2. Колесніков О. В. Ціноутворення : навч. посіб., 4-е видання. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 156 с.
3. Лисак О. І., Андрєєва Л. О., Завадських Г. М. Ціноутворення : курс лекцій. Мелітополь : Люкс, 2020. 193 с.
4. Мазур О. Є. Ринкове ціноутворення : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2022. 480 с.
5. Останкова Л., Літвінов Ю., Літвінова Т. Ціноутворення в умовах ринку : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури. 2019. 400 с.

Допоміжна

7. Корієв В. Л., Корецький М. Х., О. І. Дацій О. І. Маркетингова цінова політика : навч. посіб. Центр учбової літератури, 2019. 200 с.
8. Макаренко Н. О., Лищенко М. О. Маркетингове ціноутворення. Теоретичні основи : навч. посіб. Буринь : ПП «Буринська районна друкарня», 2020. 129 с.
9. Окландер М. А., Чукурна О. П. Маркетингова цінова політика: підручник. Київ : Центр учбової літератури. 2020. 284 с.
10. Тормоса Ю. Г. Ціни та цінова політика : навч.-метод. посібник. К. : КНЕУ, 2017. 122 с.
13. Philip Kotler, Kevin Lane Keller, Mairead Brady, Malcolm Goodman, Torben Hansen. Marketing Management. Pearson UK, 2019. 802 p.
14. Ozalp Ozel The Oxford Handbook of Pricing Management: Oxford University Press; 1st edition. 2020. 912 p.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Статистика Національного банку України / Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/statistic>

2. Офіційний портал Державна фіскальна служба України. Податки, збори, платежі. URL: <http://sfs.gov.ua/podatki-ta-zbori/>
3. Звіт про використання бюджетних коштів / Урядовий портал URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/byudzhet>
4. Державний бюджет / Міністерство фінансів України URL: <https://www.minfin.gov.ua/news/borg>
5. Економічна статистика / Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Законодавство України / Верховна рада України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index><http://zakon.rada.gov.ua/laws>
7. Бюджетний кодекс України : Кодекс від 08.07.2010. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
8. Податковий кодекс України : Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
9. Офіційний портал Державного казначейства України URL: www.treasury.gov.ua
10. Офіційний сайт Головного Контрольно-ревізійного управління України. URL: www.dkrs.gov.ua
11. Статистичні та інформаційні матеріали Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: www.me.gov.ua
12. Система розкриття інформації на фондовому ринку України. URL: www.smida.gov.ua